

DE SCHAKEL

GC TEN NOEY

TUSSEN MENSEN, GEMEENSCHAPPEN EN CULTUREN

PB-PP1B-6408
BELGIE(N) - BELGIQUE

Afgiftekantoor -
Brussel X
Jaargang 50 - NR 4

4

SEPT
OKT
2022

Nederlandstalig tweemaandelijks
tijdschrift voor Sint-Joost-ken-Node,
de Leopoldswijk en de Noordoostrwijk
P3A9140

OP WEG NAAR CAMPING JOSÉE

brusselse
gemeenschaps
centra

- 3-4 BINNENSHUIS**
KINDERSPEELWEKEN NAJAAR
- 5 DE BIB BELICHT**
MOUBINA IQBAL
- 6-7 MENSEN VAN SINT JOOST**
CATHERINE BAJCUS
- 8-9 UIT DE TIJD**
DE EERSTE TREIN DOOR DE NOORD-
ZUIDVERBINDING
- 10-11 STADSBEESTJES**
DE Vlieg
- 12-13 AL WAT GROEIT**
TE VOET
- 14 OVER DE VLOER**
RAÚL MENESES
- 15 OP DE STOEP**
GEHOORD IN TEN NOEY
LOUIZA MOYERSOEN
- 16 KALENDER**
COLOFON

MET DE STEUN VAN

GC TEN NOEY MAAKT
DEEL UIT VAN

SAINT-JOSSE
SINT-JOOST

TEN NOEY NAJAAR '22

PETIT MIXED MEDIA

In *Petit Mixed Media* gaan we elke dag op creatief avontuur. We experimenteren, verkennen en beleven. We creëren letters en doen aan beweging, muziek, kunst en drama. Alles komt aan bod op kleutermaat. De kinderen krijgen de vrijheid om te werken maar kunnen ook kiezen voor een rust-of speelmoment. Doe je mee?

Leeftijd: tweede en derde kleuterklas

Wanneer: Elke week op maandag van 16.00 tot 17.30 uur, van 19 september '22 tot en met 22 mei '23.

Prijs: volgens tarief IBO (initiatief voor buitenschoolse opvang) De Buiteling
Voor kinderen die bij de IBO zijn ingeschreven. **Inschrijven** via IBO De Buiteling Sint-Joost (kleuters): Grensstraat 18, 1210 Sint-Joost-ten-Node. Kinderen die school lopen bij Sint-Joost-aan-Zee of Ten Nude kunnen daar gratis worden opgehaald

NAAIATELIER

In het naaiatelier leren kinderen leuke dingen maken met herbruikbaar materiaal. Bij de start van de reeks worden basistechnieken uitgelegd en geoefend. Dat is namelijk het halve begin. Wanneer iedereen dit kan, wordt er gestart met de eerste projecten. Naaien is leerrijk, maar moet vooral leuk zijn! Het atelier wordt begeleid door een modeontwerpster uit Brussel.

Leeftijd: vanaf het vierde leerjaar

Wanneer: Elke week op dinsdag van 16.00 tot 17.30 uur, van 20 september '22 tot en met 30 mei '23

MULTI MOVE

Sporten op jonge leeftijd is heel goed voor de ontwikkeling van de motoriek. Dat gebeurt dan ook uitgebreid in *Multi Move*. Maar een kleuter is natuurlijk vooral bezig met spelen en kan nog geen uur lang geconcentreerd met één ding bezig zijn. We laten de kinderen dan ook spelenderwijs kennismaken met sport. Tussendoor een gewoon tikspelletje geeft de kleintjes even vrijheid om gewoon te mogen spelen.

Leeftijd: tweede en derde kleuterklas

Wanneer: Elke week op dinsdag van 16.00 tot 17.30 uur, van 20 september '22 tot en met 30 mei '23

© simonblackley.com

© simonblackley.com

Prijs: € 80 (voor het hele jaar) / Paspartoe kansen tarief: € 30, deze prijs geldt niet voor het atelier Petit Mixed Media.

Kinderen die school lopen bij Sint-Joost-aan-Zee of Ten Nude kunnen daar gratis worden opgehaald. In samenwerking met Sport Brussel

BUITENSPORTEN

Tijdens de reeks buitensporten beoefenen we verschillende sporten en bewegingsactiviteiten. Hiervoor gaan we ook op verplaatsing, telkens op zoek naar een uitdagende plek om weer een andere sport te doen. Ideaal voor kinderen die gebeten zijn door de sportmicrobe. Heb je zelf een idee voor een sport? Stel het zeker voor, wie weet komt het aan bod.

Leeftijd: vierde, vijfde en zesde leerjaar

Wanneer: Elke week op woensdag. Activiteit: van 14.00 tot 16.00 uur

Opvang: van 12.30 tot 14.00 uur en van 16.00 tot 17.00 uur. Van 21 september '22 tot en met 31 mei '23

Vertrek: Ten Noey. **Plaats activiteit:** op verschillende adressen.

BALSPORT

Er bestaan veel verschillende soorten balsport. Sommige ervan zijn bekend en worden overal ter wereld gespeeld. Andere zijn minder bekend en worden soms maar in één land of zelfs maar één stad of streek gespeeld. Tijdens deze stage leren we ook deze minder bekende balsporten kennen.

Leeftijd: eerste, tweede en derde leerjaar

Wanneer: Elke week op woensdag. Activiteit: van 14.00 tot 16.00 uur

Opvang: van 12.30 tot 14.00 uur en van 16.00 tot 17.00 uur. Van 21 september '22 tot en met 31 mei '23

Vertrek: Ten Noey. **Plaats activiteit:** sportzaal in Sint-Joost-ten-Node.

SPEKTAKEL OP MAAT

Laat het podiumbeest in je los en maak een spektakel op maat! Kinderen kunnen eens proeven van de theaterwereld en ervaren hoe het is om op het podium te staan. Ze leren hun lichaam en hun stem hiervoor inzetten. We duiken in de wonderlijke wereld van hun fantasie en laten ons verrassen door verhalen en muziek, om er daarna creatief mee aan de slag te gaan.

Leeftijd: derde, vierde en vijfde leerjaar

Wanneer: Elke week op donderdag van 16.00 tot 17.30 uur. Van 22 september '22 tot en met 25 mei '23

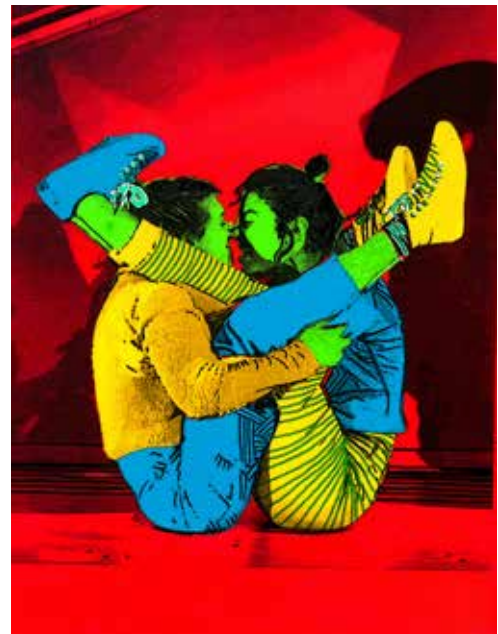
Plaats: Ten Noey

© simonblackley.com

© simonblackley.com

Prijs: € 80 (voor het hele jaar) / Paspertoe kansenarief: € 30, deze prijs geldt niet voor het atelier Petit Mixed Media.

Kinderen die school lopen bij Sint-Joost-aan-Zee of Ten Nude kunnen daar gratis worden opgehaald. In samenwerking met Sport Brussel

EVENEENS BESCHIKBAAR: TWEE ATELIERS TIJDENS DE HERFSTVAKANTIE + TWEE ATELIERS TIJDENS DE KERSTVAKANTIE.

Info: mohamad.munem@vgc.be

MOUBINA IQBAL

Als je deze zomer Bib Joske bezocht hebt, werd je misschien wel verwelkomd (met de glimlach!) door Moubina, die twee weken lang een handje heeft toegestoken. Misschien heb je haar ook al een verhaal horen vertellen tijdens onze voorleescarrousel. Of haar gekruist bij de kleuterklassen van Sint-Joost-aan-Zee. We spraken met Moubina over de bibliotheek en over Sint-Joost:

“Veel jaren geleden heb ik Bib Joske leren kennen, dankzij m'n kinderen die Sint-Joost-aan-Zee bezochten. We wonen ondertussen in Molenbeek maar komen nog steeds. Yousaf houdt van Tom Groot, mysterie, politieverhalen en queestes, Maïda houdt van boeken over voetbal en *Het leven van een Loser*. Vorige week heb ik zelf een boek over voetbal geplastificeerd, dat Maïda onmiddellijk wilde lezen. Als kind kwam ik naar de Franstalige bib – Dominique is voor mij altijd de man met de bril geweest.

De bib is als een huis voor ons: je kan hier rustig komen zitten en praten. Met sommige mama's zijn we in contact met de bib – we weten wat er gaande is. Ik hou het meest van de boeken voor kleuters: kleurrijke boeken met veel prenten en niet zoveel tekst. Ik werk ook voor de kleuters in Sint-Joost-aan-Zee. Je vertelt een verhaal met veel gebaren en mimiek. Ik hou ook van de boeken over dieren. Verhalen vertellen prikkelt de verbeelding van de kinderen. Ze leren veel, onder andere nieuwe woorden. Samen naar de prenten kijken is ook fijn. Soms lijkt een kind tijdens het verhaal zo ver weg te zijn in z'n verbeelding. Dan stel je een vraag en je krijgt een heel bijzonder antwoord! Een ander kind vertelt nog iets heel anders... Tijdens m'n 'stage' bij bib Joske heb ik voor het eerst in het Nederlands verteld!

Ik vertelde zelf al in Urdu, tijdens de verhalencarrousel. We komen ook naar het speciale kapsalon op *Joske feest* en met de babbelklas van Brusselleer bezocht ik de bib en Cantine Josée. In de cantine genoten we van de muntthee en spelletjes. De foto's van de vrouwen in Arabische gewaden waren erg mooi, net als het Arabisch schrift en de antieke decoratie. We hebben ook geleerd zaadjes te planten. Met deze groep heb ik ook *Pakora's* (gefritureerde hapjes) gemaakt in Ten Noey. M'n recept staat zelfs te lezen in een brochure!

In Pakistan leven kinderverhalen vooral in het Engels, veel minder in Urdu. We vertellen elkaar ook echte verhalen, over de migratie van India naar Pakistan

bijvoorbeeld. Of verhalen over koningen, fabels... Zoals de fabel over de raaf die wil drinken uit een pot waarin het water te laag staat. Hij gooit er een steen in en kan het opspattend water drinken. Mohamed ofwel Allama Iqbal is een dichter die de naam van het land bedacht heeft, in een droom.”

Hou website en Facebook in de gaten voor onze activiteiten: www.sint-joost-ten-node.bibliotheek.be & [Facebook.com/bibJoske](https://www.facebook.com/bibJoske).

Op zaterdag om 11.00 uur vertellen we verhalen. Elke eerste zaterdag van de maand in het Nederlands en in het Frans. Wil je zelf komen vertellen? In de taal die jij kiest? Contacteer ons, of kom langs: bibliotheek@sjtn.brussels - 02 201 00 97.

CATHERINE BAJCUS

TEKST: © STEPHANIE LEMMENS
FOTO: © CATHERINE BAJCUS

9

DE
2022
SEPT
OKT
SCHAKEL

Maison Hayoit

La châtelaine dans son château (de kasteelvrouw in haar kasteel). Op zoek naar de vroegere grandeur van de Leuvensesteenweg. "Ajo. Awai. Hawai". Benoit, de eigenaar van *Le Thé au Harem*, vertelde me niet zo lang geleden hoe de naam van het Belgische familiebedrijf *Maison Hayoit* uit te spreken. Maar iedere keer opnieuw struikel ik over het woord. Het is 21 maart 2021. De tweede etappe in mijn zoektocht naar de vroegere grandeur van de Leuvensesteenweg brengt me naar het hogerop gelegen Ukkel. Op de Alsebergsesteenweg, nummer 726, sta ik voor één van de winkels van *Maison Hayoit*. Er is nog geen beweging in het pand en ik maak van de gelegenheid gebruik om ongegeneerd binnen te gluren. Mijn handen houd ik netjes samengevouwen zodat ik zeker geen duim of andere print op de smetteloze deur achterlaat. *Maison Hayoit*, gespecialiseerd in kwaliteitsvol linnengoed, is een zaak met uitstraling en dat is te zien in het allerkleinste detail.

Kennismaking met Catherine, verkoopster van Maison Hayoit

Het is tien uur, het moment waarop ik met Catherine heb afgesproken. Achteraan de winkel duiken twee dames op: de ene steekt nog snel een loshangende haarlok weg, de andere wrijft de laatste slaap uit haar ogen. Catherine opent de deur en begroet me hartelijk. Ze is een slanke vrouw en heeft een sterk accent dat ik niet onmiddellijk kan thuisbrengen. Ik loop achter haar aan de winkel in: een compacte maar goedgevulde ruimte. Te

midden van de winkelruimte houd ik halt. Rondom me zie ik mooi opgevouwen, gestijfde lakens, een kleeerhanger waarop slaapjurken met pomponnetjes hangen en een sierlijke stoel die wordt opgefleurd door zitkussens in bloemetjesmotief. De geur van lavendel vult mijn neus en ik waan me opnieuw in het oude huis van mijn grootmoeder.

"Langs hier". Catherine haalt me uit mijn dagdroom en gebaart me haar te volgen. We nemen plaats in een kleine kamer die zich links achteraan de winkel bevindt, verborgen achter een witte deur. Het is het soort kamer waar alle maskers even mogen worden afgezet, de plek waar het personeel, met tussenpozen, even de rug mag krommen. De zoemende zekeringskast in de hoek van de kamer zet er de zachte toon van ons gesprek.

La maison mère (het moederbedrijf)

"*Aiwa*" is de juiste uitspraak, zegt Catherine me met een glimlach. Vol trots vertelt ze hoe *Maison Hayoit* gedurende de jaren haar rijke assortiment van nachtjaponnen, tafellinnen, beddengoed, badhanddoeken en nog veel meer, is blijven aanpassen aan de smaak van haar al even divers *clientèle*. De producten zijn van Belgische en Europese makelij, geselecteerd volgens de trends van het moment. "We hebben voor elk wat wils!" Wanneer ze over haar *Maison Hayoit* vertelt, flikkeren de lichtjes in haar ogen. Maar dan neemt de flikkering een heel klein beetje af: "*Notre magasin n'est pas si beau comme autrefois la maison mère à Saint-Josse*". De lichte krop in haar keel maakt een gemis duidelijk, een heimwee naar de winkel waar ze ooit haar start nam als verkoopster.

Twee broers richtten in 1898 een linnenbedrijf op en doopten het met hun naam. De eerste winkel opende in de Brabantstraat, een tweede zaak zag het levenslicht op de Kiekenmarkt. Pas na dertig jaar, in 1928, openden ze de winkel in Sint-Joost, op de hoek van de Leuvensesteenweg en de Kleine Dalstraat. Dit pand werd al gauw omgedoopt tot het moederbedrijf. Boven de majestueuze winkelruimte, vestigden de broers de kantoren van het bedrijf. Ieder kaderlid beschikte er over zijn eigen, al even majestueuze, ruimte en ontving er met de nodige grandeur vertegenwoordigers en andere bezoekers. Ook het depot van waaruit men de andere winkels bevoorradde – in hun bloeiperiode

waren het er tien, nu zijn het er acht – brachten ze onder in het *maison mère*.

De Leuvensesteenweg was toen nog een bruisende plek.

In 2004 gaat Catherine van start in dit mooie hoekpand. Ze maakt er deel uit van een vijfkoppig team. Aanvankelijk was ze er één van de jongste telgen: "*Après je suis devenue la plus vieille!*" Ze glimlacht en pas dan merk ik de ragfijne lijntjes rond haar ogen op. Vanaf dag één had ze het naar haar zin op de Leuvensesteenweg. Wanneer haar na de proefperiode een vaste baan in de winkel in Waterloo wordt aangeboden, weigert ze: "*J'ai voulu rester à la maison mère!*" De grandeur van de winkel was haar op het lijf geschreven: "*Je me sentais comme la châtelaine dans son château*". Dus bleef Catherine in Sint-Joost.

De Leuvensesteenweg was toen nog een bruisende plek. Mensen kwamen van ver om er de prachtige winkel te bezoeken en linnen van de bovenste plank te kopen. De Art Deco architectuur en de indrukwekkende inrichting maakten de ervaring compleet: de gevel met daarin de naam van het huis uit steen gehouwen, de groteske zuilen, de houten draaitrappen met smeedijzeren leuning en het krakende parket. Catherine is helemaal op dreef nu. Ze herinnert zich hoe het kraken van het parket sommige klanten deed terugdenken aan de dagen dat ze met hun moeder of grootmoeder de winkel bezochten. Koning Albert en koningin Paola kochten er de tafellakens en bijhorende servetten voor het kerstfeest. "We behoren dan ook al meer dan honderd jaar tot de Hofleveranciers van België!" Voor automobilisten kon, volgens Catherine, de locatie niet beter zijn: meestal was er file, reden de auto's stapvoets

de Leuvensesteenweg af en hadden ze alle tijd om de vitrines te bewonderen.

Catherine nam ook de decoratie van de vitrines voor haar rekening. Ze zucht: "Met acht immense winkelramen was dit een behoorlijke uitdaging en de inspiratie wilde wel eens slinken per etalage." Ze toont me enkele foto's en ik ben op slag gecharmeerd. Felle, rode en gele tinten beddengoed met prints van stripfiguurtjes veroverden de harten van de allerkleinsten, tafellakens en badlinnen in frisse blauwe en groene kleuren brachten de lente in huis. Catherine werkte toen voor de broers Waucquez die de fakkel van de familie Hayoit hadden overgenomen. Vandaag staan dochter Waucquez en een schoondochter aan het roer van het bedrijf.

7

De sluiting

Eén keer per jaar hielden ze personeelsfeest in het *maison mère*. "Iedere werknemer, ook de gepensioneerde verkoopsters, werden voor de gelegenheid uitgenodigd en kregen een presentje." Catherines gedachten dwalen af naar een tijd die voorbij is. Op een dag wordt de sluiting van de winkel in Sint-Joost aangekondigd. Catherine zag de bui al hangen. Het *clientèle* van *Maison Hayoit* slinkte door de aanhoudende wegenwerken. Ook het verdwijnen van andere handelszaken in de buurt, met de sluiting van *Dod* op kop, deden de zaken geen goed. De burelen en het depot waren al enige tijd ervoor verhuisd naar een meer functionele locatie. Als een trouwe kapitein blijft Catherine op post tot ze, op een warme augustusdag in 2016, de deuren van haar kleine paleis voorgoed sluit. Heel af en toe vraagt ze aan haar man om nog eens met haar over de Leuvensesteenweg te wandelen om er de sfeer van weleer weer op te snuiven.

Stephanie Lemmens is verhalenvertelster en schrijft over de (vroegere) handelszaken in Sint-Joost.

70 JAAR GELEDEN SPOORDE DE EERSTE TREIN DOOR DE NOORD-ZUIDVERBINDING

■ TEKST: © JOS LAPORTE

4 oktober 1952 werd een ware hoogdag voor Brussel. Het "Centraal Station" en de Noord-Zuidverbinding werden ingehuldigd door wijlen koning Boudewijn. Het nieuwe station was bevlagd met de Belgische en Brusselse vlaggen, maar vooral ook met deze van de negen provincies. België dacht toen nog provinciaal en kende nog geen gewesten. De voorgevel van het station bestaat uit negen hoge verticale ramen gepaard met negen vlaggenmasten. op 5 oktober, om één minuut over middernacht passeerde het eerste konvooi en sindsdien volgden, in die tijd, de treinen elkaar op aan een tempo van 200 en meer per dag. In 1952 werden er 40.000 reizigers per dag geschat, in 2012 op 150.000 per dag. Tijdens de spits krijgt het station 93 treinen per uur te slikken. Het Centraal Station is vandaag op zijn maximum van zijn capaciteiten.

DE WERKEN

Al in 1837 richtte de stad Brussel een commissie op om de haalbaarheid van een Noord-Zuidverbinding te onderzoeken. In de periode 1895-1901 waren er drie commissies om concrete plannen uit werken. Ingenieurs en architecten tekenden futuristische plannen die financieel en technisch niet haalbaar waren. Na een zwaar treinongeval in 1892 werd er naar oplossingen gezocht voor verzadigde kopstations, stations waar de sporen stoppen, zoals in Parijs en Londen, maar ook in Antwerpen, Oostende, Blankenberge, Brussel-Noord en Brussel-Zuid.

Er was een Noordstation op het Rogierplein te Sint-Joost-ten-Node en een Zuidstation aan het Grondwetplein te Sint-Gillis. Ook deze twee stations werden vervangen. De eerste plannen werden getekend door ingenieur Bruneel in 1903.

Door de lange onteigningsprocedures werden de eerste graafwerken aangevat in 1911. Volledige volksbuurten: de "Putterie", "Isabellawijk", de "Terarkenwijk" en de Houtmarkt werden gesloopt. De huidige Magdalenakapel, maakte deel uit van het Redemptoristenklooster. De

paters verlieten hun klooster in 1905-1906 en trokken in in een nieuwbouw aan de Spiegel te Jette. Meer dan 1.500 huizen werden afgebroken en meer dan tienduizend bewoners moesten hun huizen verlaten. In 1910 kreeg architect Victor Horta (Gent 1861 – Brussel

1947) opdracht om plannen te tekenen voor de bouw van het Centraal Station. Twee jaar later leverde hij het voorontwerp in. De werken werden stilgelegd door de Eerste Wereldoorlog en pas hernomen in 1936. Maar vier jaar later onderbrak de Tweede Wereldoorlog nogmaals de arbeid.

Na de Tweede Wereldoorlog verliepen de werken vlotter dan voorheen. Er waren betere machines en vervoer met vrachtwagens. In de beginjaren verliepen de afbraak- en graafwerken nog met paarden en karren. In 1947 overleed de oude Horta (86 jaar). Zijn opvolger, door hem aangeduid, stond klaar: architect Maxime Brunfaut (Schaarbeek 1909 – Brussel 2003). Deze zette het werk verder om in 1952 het Centraal Station in gebruik te kunnen nemen.

HET CENTRAAL STATION

Het Centraal Station is een merkwaardig gebouw, een mengeling van Art Nouveau, Art Deco en Modernisme. Er waren voor en tegenstanders. Bij de tegenstanders, vooral Brusselaars, was er een collectieve nachtmerrie

dat er zoveel "stad" werd opgeofferd en dit vooral in het voordeel van de pendelaars, maar ook dat een veel te lange tijd de omgeving er slecht bijlag. Decennia zal het nog duren eer de omgeving van het Centraal Station een fatsoenlijk uitzicht kreeg. Halverwege naar het noorden

Centraal station

Het eerste Noordstation, afgebroken in 1956. Rogierplein, Sint-Joost-ten-Node.

Het nieuwe Noordstation (1949-1952). Noordplein, Sint-Joost-ten-Node

was er een tussenhalte: "Congres" en halverwege naar het zuiden de tussenhalte: "Kappellekerk". De totale lengte bedraagt 3.100 meter. De Noord-Zuidverbinding telt zes sporen, drie in elke richting, waardoor ongevallen geen kans krijgen. In de periode 2000-2010 leidde Patrick Quittelier een renovatie, waardoor op verdieping – 1 de oppervlakte verdubbelde en plaats bood aan winkels.

NIEUW NOORD- EN ZUIDSTATION

Samen met het Centraal Station kwam er een nieuw Noordstation te Sint-Joost-ten-Node en Schaarbeek, alsook een nieuw Zuidstation in Sint-Gillis. Beiden werden eveneens op 4 oktober 1952 ingehuldigd. Zij hadden elk een merkwaardige toren, met uurwerk. De toren van het Noordstation bestaat nog, maar deze van het Zuidstation werd gesloopt bij de uitbreiding ten voordele van de hoge snelheidstrein

Het nieuwe Noordstation werd achteruit geschoven, om zo de bocht te nemen naar de Kruidtuin en het begin van de tunnel. Het nieuwe Noordstation dateert van 1949 naar de plannen van meerdere architecten: P. en J. Saintenoy, en J. Hendrickx. Het nieuwe Zuidstation werd eveneens achteruit geschoven en dateert eveneens van 1949 naar de plannen van de architecten Petit en A. Y. Blomme. Het was hoog tijd dat de Noord-Zuidverbinding in gebruik werd gesteld, gezien het steeds drukker

verkeer op de binnenlanen van het centrum. De moeilijkste en zwaarste werken die Brussel-centrum ooit gekend heeft waren de overwelving van de Zenne en de aanleg van de Noord-Zuidverbinding.

VAN DE NORD NO DE MIDI ...

Vertel het eens aan je kleinkinderen hoe je grootouders door Brussel reisden. Wie van Antwerpen naar Charleroi reisde moest in Brussel-Noord uitstappen. Men moest van hier uit op eigen initiatief het Zuidstation zien te bereiken, hetzij met de tram, bus, taxi of zelfs te voet. Men had best niet te veel bagage bij. Een afstand van meer dan twee kilometer ! Er zijn vandaag nog mensen (75 jaar en ouder) die dit nog hebben meegemaakt. Zullen je kleinkinderen je geloven?

GERAADPLEEGDE WERKEN:

- Openbaar Kunstbezit Vlaanderen, Train World, Noord-Zuidverbinding heeft lange geschiedenis, p. 30-32.
- Christophe Degreef en Danny Vilain, in Brussel Deze Week, 25 januari 2012.
- Dr. Marcel Van Hamme, Brussel, van landelijke nederzetting tot, wereldstad, Antwerpen – Brussel, 1968.

Jos LAPORTE

Ontstaan en naamgeving van het dorp en parochie Sint-Joost-ten-Node. Deel 5 (slot).

Over viervoetige- of gevleugelde bewoners van de stad.

DE Vlieg

Alom aanwezig en een stadsbeestje van de meer vervelende soort: de vlieg! In het Belgisch soortenregister staan er wel 5100 soorten vliegen geregistreerd, de meest bekende zijn de huisvlieg (*Musca domestica*), de vleesvlieg (*Lucilia sericata*) en de fruitvlieg (*Drosophila melanogaster*).

DE HUISVlieg

De huisvlieg en de fruitvlieg treffen we het meest binnenshuis aan. Ze vinden vrijwel overal voedsel en houden van de warmte en de bescherming tegen insecteneters die onze huizen bieden. Vaak vliegen ze per ongeluk binnen maar omdat ze het uitstekend naar hun zin hebben zijn ze moeilijk weg te krijgen. Ook planten ze zich gemakkelijk en snel voort, vooral dan de fruitvlieg...

Waar de huisvlieg oorspronkelijk uit Noord Afrika zou komen is deze de mens overal gevolgd. Net als muizen en ratten zijn de meest voorkomende vliegen zoals onze huisvlieg cultuurvolgers, ze hebben zich overal verspreid behalve op Antarctica...

Deze vliegen hebben zich samen met de veeteelt over de hele wereld gevestigd. Ze eten nog steeds de mest en drinken het traanvocht van koeien en paarden.

Maar hun menu is in de loop der tijden veel meer uitgebreid... Ze eten zo ongeveer alles wat vochtig

is, een vlieg kan namelijk alleen vocht opzuigen met een zuigslurf en heeft geen kaken waarmee ze voedsel kan vermalen zoals veel andere insecten.

Daarom houden ze ook zoveel van rottend voedsel, kadavers... Tijdens de rottingsprocessen worden er vocht en ook suikers geproduceerd waar vliegen (en hun maden) dan weer van smullen!

Het feit dat vliegen zo weinig kieskeurig zijn wat hun voedsel betreft maakt hen als soort zo succesvol. Huisvliegen zijn aangetrokken door zweet van zowel dieren als de mens, vandaar dat ze graag op ons komen zitten, en misschien een akelig weetje: wanneer we slapen komen ze op onze lippen zitten om speeksel te drinken...

Ze behoren tevens bij de kortst levende insecten, en hoewel niet alle vliegen eendagsvliegen zijn leven ze, na een twee weken durende periode als made en pop, nog 16 tot 24 dagen als volwassen insect.

DE FRUITVlieg

Ook de fruitvlieg is de mens gevolgd, en met zijn roots in tropisch West - Afrika zou het beestje *normaalgesproken* niet in ons Europees klimaat kunnen overleven. Toch leven fruitvliegen hier al zo'n 10.000 jaar. Fruitvliegen zien we vooral veel in de zomer omdat ze houden van warmte, verder hebben ze veel vocht en suikers nodig, ze konden overleven dankzij onze voorouders die hun huizen (of grotten) verwarmden en fruit in gedroogde of gefermenteerde vorm bewaarden. Hoewel de fruitvlieg als één van de meest voorkomende plaaginsecten wordt beschouwd, gezien ze schimmels en bacteriën verspreiden door te gaan zitten op het fruit waardoor ze het rottingsproces aanzienlijk versnellen, is dit insect erg nuttig voor wetenschappelijk onderzoek. Voor het bestuderen van DNA en genetica is de fruitvlieg nog steeds heel belangrijk en is ze nog steeds het meest voorkomende proefdier in laboratoria.

VLIEGEN BESTRIJDEN

Vliegen kunnen niet alleen vervelend zijn, maar zijn samen met muggen wel degelijk de grootste ziekteverspreiders. De huisvlieg, fruitvlieg en vleesvlieg kunnen o.a. salmonella, cholera, spoelwormen, polio, tuberculose... doorgeven. Sommige tropische vliegen, zoals de tseetseevlieg geven ziektes door via steken maar de meeste soorten vliegen kunnen niet steken. Ze verspreiden parasieten en bacteriën door eerst met hun poten op rottende kadavers, uitwerpselen te zitten voordat ze op ons voedsel landen... Ziektes zoals cholera komen hier niet meer zo frequent voor omdat we in Westerse landen meer hygiëne en een betere gezondheidszorg kennen dan vroeger maar salmonella blijft ook hier een veelvoorkomende ziekmaker en in sommige gevallen de doodsoorzaak voor ouderen of mensen met een verzwakt immuunsysteem.

Om af te ronden nog enkele vliegenweetjes:

- Een vlieg heeft een reactiesnelheid van 200 milliseconden om weg te komen van een vliegenmepper. Om een gezonde, wakkere vlieg dood te meppen moet je dus wel erg snel zijn!
- Een vlieg heeft 2 ogen die bestaan uit 4000 kleine oogjes (facetten). Ze zien niet hetzelfde als wij maar kunnen heel goed de kleinste beweging waarnemen..
- Maden en hun ontwikkeling zijn een belangrijk aspect in forensisch onderzoek. Het tijdstip van overlijden kan vastgesteld worden aan de mate van ontwikkeling van de maden. Dit kan zeer belangrijk zijn in een moordonderzoek.
- Eén van de belangrijkste vijanden van de vlieg is de wesp. Een wesp kan gemiddeld zo'n 10 000 vliegen per week vangen om haar larven te voeden. Wespen zijn nuttige beestjes.

SLOW

■ TEKST: KAATJE VAN HEMERLUCK

Herinner u 2020. In volle covidtijd was er weinig andere optie dan met z'n allen op wandel gaan. Daarmee kwam ook het collectief besef dat er zeer fijn gewandeld kan worden in de alom tegenwoordige natuur en dat je daar geenszins ver moet voor omlopen. Hoe graag we ook het tegendeel denken, het werd eveneens duidelijk dat wij mensenkinderen in de natuur eigenlijk maar een ondergeschikte rol spelen. Het was heel aangenaam om in quarantainetijd te zien hoe de natuur het gestaag overnam omdat menselijk ingrijpen on hold was gezet. We zijn nu 2 jaar verder.

Te voet

Beste lezer, ik weet niet hoe het u vergaat, maar er zijn zo van die dagen dat de meter van de te verbruiken energievoorraad in het rood neigt te gaan. Toch vraagt de dag evenveel inzet, schept die evenveel mogelijkheden en moeten er toch evenveel bergjes worden verzet. Met andere woorden, de *ratrace* stopt niet met aan de lopende band verplichtingen, engagementen, noden, onverwachte mogelijkheden, eisen en verwachtingen "van het moment leven *quoi*". Het helpt dan om met vaste regelmaat diep in en uit te ademen om zo het tempo te vertragen. Tijd nemen om even langs de weg stil te staan. Niet direct iets dat makkelijk aan te leren is als je met een ietwat onstuimige en roekeloze aard bent geboren.

Join the walk

Wat altijd helpt is wandelen. Dat kan met stevige tred zijn indien je een aantal kilometers op je teller wil zetten. Maar ook en vooral gewoon op stap gaan en tijd nemen om te genieten terwijl je oog dan misschien wel valt op details die je anders compleet zouden ontgaan. Daarmee bedoel ik zeker ook de kleine wegeltjes en hier of daar een passerelle.

Walk Brussels kreeg al een keer het woord in deze rubriek maar naar aanleiding van de '**Dag van de Trage Weg**' op 15 & 16 oktober wil ik hen graag nogmaals in de *spotlights* zetten. De stem van de voetganger mag worden beklemtoont. Even uw geheugen opfrissen mocht dat nodig zijn: *Walk Brussels* staat voor al wat voetgangers aanbelangt en brengt daarnaast ook Brusselse trage wegen en binnenwegjes in kaart die je gebundeld kan verkrijgen in een gids met

voetgangerskaarten. Het ziet er naar uit dat Sint-Joost ook wel wat voetgangersgalerijtjes rijk is. *Walk Brussels* stelt u tijdens het *Slow Ways Weekend* de vraag of die nu wel optimaal zijn? En of de bewoners die misschien willen terugwinnen op de openbare ruimte? Of er sommige trage wegen misschien nog niet geïnventariseerd zijn? Laat het hen weten!

Een greep uit het aanbod van trage weggetjes in Sint-Joost dat kan tellen: de galerij tussen de André Bertulotstraat & Brabantstraat, de doorgang tussen de Plantenstraat & de Linnéstraat, tussen de Groenstraat & de Poststraat, de galerij tussen de Leuvensesteenweg & de Scailquinstraat, tussen de Pacificatiestraat & de Bruynstraat, de galerij tussen de Aarschotstraat & de Vooruitgangstraat. *Walk Brussels* geeft je tevens ook genoeg redenen om deze weggetjes op te zoeken en te gebruiken. Zo kan je even ontkomen aan het lawaaierige en drukke wegverkeer. Of gewoon een luchtje scheppen. Om via een rustig binnenwegje van de ene wijk naar de andere te lopen. Een veiliger weg om naar de tramhalte, de school of de metro te gaan.

Ben je een fervent aanhanger van het wandelen of stappen door Brussel? Organiseer op 15 of 16 oktober een activiteit in jouw buurt, op, over of langs trage wegen, als burger, wandelclub, sportorganisatie, jeugdbeweging, plaatselijke actiegroep, buurtcomité of lokale overheid.

Het kan gaan om een wandeling in de buurt, een georganiseerde excursie, een familie-evenement, verfraaiingswerkzaamheden aan voetwegen, de verkenning van een bijzonder paadje, het opnieuw

WAYS

vrijmaken van een doodlopende weg, het inwijden van een veilige verkeersverbinding, het planten van groen, het opwaarderen van een steegje, *geocaching* (een zoekspel met GPS – ontvanger), een fototentoonstelling en nog veel meer.

Neem een kijkje op de website www.walk.brussels - neem contact op via info@walk.brussels

Tot slot

(gebaseerd op een citaat van Jessica Maria Dwyer)

Een bankier zei tegen een econoom: fietsen is de langzame dood van de economie op deze planeet.

Een fietser koopt geen auto, leent dus ook geen geld om

er een te kopen, betaald taks noch verzekering. Evenmin verbruikt een fiets brandstof en de onderhoud – en/of herstellingskosten zijn miniem. Betalend parkeren is ook al niet aan de orde. Een fietser veroorzaakt weinig of geen ongevallen en heeft bovendien geen snelwegen nodig. Hij heeft geen last van overgewicht, verkeerd meestal in goede gezondheid en gezonde mensen hebben geen dokters of ziekenhuizen nodig.

Wel in tegendeel, elke nieuwe McDonalds creëert minstens 30 jobs: 10 cardiologen, 10 diëtisten en ook een aantal voedingsdeskundigen. Kies dus verstandig: een fiets of een McDonalds? PS: voetgangers zijn nog erger, zij kopen zelfs geen fiets.

13

RAÚL MENESES

Meneses

NAAM

Raúl

VOORNAAM

M

GESLACHT

60

LEEFTIJD

40-41

SCHOENMAAT

Sint-Joost-ten-Node

GEMEENTE

Bolivië

LAND VAN OORSPRONG

Spaans

TAAL VAN HET INTERVIEW

15 juli 2022

DATUM

TEKST EN FOTOWERKING
© ZIGGY VENDEMIA

landbouwtechnologie. Vooral de polytheïstische religie (die onze goden van de natuur zijn) is de traditie die nog steeds leeft in landelijke en afgelegen gebieden van steden. Onze volkeren behouden nog steeds de wijsheid van wederkerigheid, circulariteit... *ama llulla, ama suwa en ama kjella* (wees geen leugenaar, wees geen dief en wees niet lui). We blijven onze relatie met de natuur en harmonie met het leven onderhouden, omdat de inheemse volkeren deel uitmaken van die natuur en van Pachamama, onze Moeder Aarde.

HOE ZIET JOUW TAKENLIJST ER UIT?

Ik blijf verbindingen zoeken met organisaties die begrip kunnen opbrengen voor onze gevoeligheden. Ik vind het belangrijk onze filosofie bekend te maken en die te kunnen verspreiden onder andere vzw's. Moderne samenlevingen wijken af van ons wereldbeeld, maar belangrijk voor hen zou moeten zijn om de natuur te ontdekken en de diverse samenleving die we in Bolivië kennen.

HOE ZIET JOUW VERBINDING MET TEN NOEY ER ONDERTUSSEN UIT?

In het weekend van 23 tot 25 september doen we in de Galerij van Ten Noey een tentoonstelling, met als titel "*Ronda Abya-Yala Bolivia*". Dat wordt een moment om onze wijsheid te delen met onze broeders uit het noorden, dat wil zeggen: de Europeanen. Voor ons Zuid-Amerikaanse kunstenaars is het belangrijk dat er een centrum bestaat als Ten Noey, dat open staat voor overleg en uitwisseling van kennis. En dan heb ik het nog niet eens gehad over Camping Josée dat, gezien haar zeer zichtbare locatie en democratische prijzen ideaal is voor het creëren van een sociale en constructieve multi-dialoog in onze gemeente. Dat weekend in Ten Noey zullen we *Pachamama*-rituelen uitvoeren en conferenties houden over wat wij met onze filosofie bedoelen wanneer wij het hebben over "het goede leven". We tonen documentaires over rituelen en gebruiken en je mag je verwachten aan muziek en dans, met speciale gasten. We hebben ook Sylvia en haar moeder Carmen uitgenodigd. Zij zijn Chileense kunstenaars die in Sint-Joost wonen en hun leven wijden aan de schilderkunst, wiens werken je hier dan zal kunnen bewonderen.

HOE WERD JE VOORZITTER VAN EEN LATIJNS-AMERIKAANSE ORGANISATIE IN SINT-JOOST, RAÚL?

Ik ben voorzitter van de vzw Alajo, wat staat voor *Asociación Latino Americana de Saint-Josse*, wat zoveel betekent als Latijns-Amerikaanse Vereniging van Sint-Joost. Ik heb geprobeerd de Latino's van Sint-Joost te groeperen en eens te kijken naar wat ons samenbrengt en wat we in onze landen hebben geleerd over geschiedenis, cultuur en milieu en hoe we dat in Europa kunnen overbrengen. Daarvoor was het nodig een ruimte te creëren, die in feite geen fysiek kantoor is: we ontmoeten elkaar waar we kunnen. Ik ben door onze leden democratisch verkozen tot voorzitter, maar als muzikant maak ik ook deel uit van de groep Runakuna de Bolivia, waarmee we muziek maken uit de Boliviaanse Andes. We hebben een oude cultuur, waarvan de geschiedenis teruggaat tot Tiwanaku, van minstens -1000 + 1200 van onze jaartelling, gevolgd door de Inca's in de zestiende eeuw na Christus. Bolivië heeft nog steeds veel archeologische werken, zoals tempels en steden en

SEPTEMBER

Donderdag 1 september

Camping Josée: atelier stads-breien- en haken + concert Abou-bakar Traoré & Balima

Vrijdag 2 september

Camping Josée: volkskeuken

Zondag 4 september

Camping Josée: fietstocht + Bingo

Woensdag 7 september

Camping Josée: dialoogspelletjes

Donderdag 8 september

Camping Josée: atelier stads-breien- en haken + oefenmoment Nederlands + concert *Racine Africa*

Vrijdag 9 september

Camping Josée: volkskeuken + theatervoorstelling *Porte à porte* + concert *Fanfakids* + *KaftKaft*

Zaterdag 10 september

Camping Josée: op expeditie door Sint-Joost

Zondag 11 september

Camping Josée: fietstocht

Donderdag 15 september

Camping Josée: atelier stads-breien- en haken + oefenmoment Nederlands

Vrijdag 16 september

Camping Josée: volkskeuken

Zondag 18 september

Camping Josée: fietstocht tijdens autoloze zondag!

OKTOBER

Vrijdag 28 oktober

Ten Noey: Halloweenfeest

VASTE ACTIVITEITEN IN TEN NOEY

MA

Nederlandse les
Petit Mixed Media
Huiswerkondersteuning
Wel-Zennn atelier

DI

Nederlandse les
Naaiatelier voor kinderen
Multi Move

WO

Kinderateliers in Cantine Josée
Countrydance 55+
Oriëntaalse dans
Balsporten
Buitensporten

DO

Nederlandse les
Spektakel op maat
Naaisalon

COLOFON

ONTHAALBALIE

Aan het onthaal van Ten Noey kan je terecht voor allerlei informatie over cursussen, cultuur, wonen en werken in Brussel. Openingsuren: Maandag tot donderdag van 9u tot 20u
Vrijdag van 9u tot 18u

ADRESSEN

FEMMA/OKRA

Grevelingenstraat 20
1000 Brussel

JEUCDCENTRUM AXIMAX

J.W. Wilsonstraat 19
1000 Brussel
Tel. 02 280 45 56

BIB JOSKE

Grensstraat 2
1210 Sint-Joost-ten-Node

JOOST-E-FIEN

Braemtstraat 47
1210 Sint-Joost-ten-Node

GEMEENSCHAPSCENTRUM

TEN NOEY VZW

Gemeentestraat 25,
1210 Sint Joost ten Node
0448.851.563
RPR Brussel
tennoey@vgc.be
www.tennoey.be

PRIVACY

Ten Noey respecteert je privacy. Je contactgegevens gebruiken we uitsluitend om je 'De Schakel' toe te zenden en je op de hoogte te houden van eigen activiteiten van Gemeenschapscentrum Ten Noey en aanverwante organisaties in de Vlaamse gemeenschap te Brussel. Je kan op elk moment een adreswijziging doorgeven of aangeven dat je onze informatie niet langer wilt ontvangen via tennoey@vgc.be of GC Ten Noey, Gemeentestraat 25, 1210 Sint-Joost-ten-Node. Voor meer informatie over je overige rechten conform de privacywetgeving, raadpleeg www.tennoey.be/uv-privacy

WERKTEN MEE

AAN DIT NUMMER

Kaatje Van Hemelrijck, Ziggy Vendemmia, Pol Vervaeke, Rodrigo Burgos Zautzik, Lieselotte Vervoort, Jos Laporte, Simon Vandersmissen, Ankelien Kindekens, Mohamad Munem.

ZETWERK

www.madebydesign.be

V.U. Patrick Moyersoen

(Gemeentestraat 25 – 1210 SJTN)
Gemeenschapscentrum Ten Noey vzw
0448.851.563 RPR Brussel

INZENDINGEN VOOR HET VOLGENDE

NUMMER WORDEN VERWACHT

UITERLIJK OP 5 OKTOBER 2022.

INZENDINGEN DIE ONS NA DEZE

DATUM BEREIKEN, KUNNEN WIJ

NIET MEER PUBLICEREN. DANK

VOOR JE BEGRIP.

MEER INFO!

BEZORG ONS JE MAILADRES VIA [TENNOEY@VCC.BE](mailto:tennoey@vcc.be) EN ONTVANG INFORMATIE OVER ONZE ACTIVITEITEN VIA MAIL OF VIND TEN NOEY LEUK OP FACEBOOK!